

REFERAT Udvalg for regional udvikling d. 07-06-2024

Mødedato Fredag d. 07. juni 2024 kl. 09:00

Mødested Harboøre Tange

Indholdsfortegnelse

Emner til regionalt interessentmøde om ny kulturpolitik #.....	3
Orientering om regionens jordforureningsaktiviteter 2023.....	5
Orientering om status for Region Midtjyllands indsats mod PFAS-forurening.....	7
Orientering om resultat af undersøgelser i Nisum Bredning syd for Rønland.....	9
Anvendelse af den udisponerede pulje på rammen til kollektiv trafik.....	11
Udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet.....	13
Lukning af uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring VIA..	15
Godkendelse af vedtægtsændring i Hjerl Hedes Byggefond.....	17
Anskaffelse af yderligere materiel til Aarhus letbane.....	18
Godkendelse af projekt om bæredygtig pendling.....	21
Godkendelse af projekter om samkørsel i Region Midtjylland.....	23
Udvalgets årshjul og mødeplan for 2024 #.....	26
Drøftelse af udvalgsmøder i Danske Regioner #.....	27
Nyt fra Midttrafik #.....	28
Gensidig orientering #.....	29
Underskriftsark #.....	30

Punkt 1: Emner til regionalt interessentmøde om ny kulturpolitik

1-30-76-47-23

Resume

Region Midtjyllands kulturpolitik udløber ved udgangen af 2024 og skal derfor revideres. Proces for revideringen af regionens kulturpolitik blev igangsat med en temadrøftelse på udvalgsmødet den 8. februar 2024, hvor tendenser på kulturområdet blev drøftet.

Der lægges med sagen op til en drøftelse af emner, som skal undersøges nærmere på et regionalt interessentmøde i efteråret 2024. Drøftelsen tager afsæt i oplæg fra Kulturens Analyseinstitut bl.a. på baggrund af interviews med udvalgets medlemmer.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at emner til et regionalt interessentmøde om ny kulturpolitik drøftes, og

at forslag til interessentmøde i efteråret godkendes.

Sagsfremstilling

Region Midtjyllands kulturpolitik udløber ved udgangen af 2024. Politikken har sat retning for regionens arbejde med kulturudvikling i perioden 2020-2024 og indeholder prioriterede, strategiske indsatsområder samt tværgående udviklingsspor for den regionale kulturindsats.

Region Midtjyllands kulturpolitik skal derfor revideres, så der foreligger en ny kulturpolitik, som gælder fra 2025. Proces for revideringen blev igangsat med en temadrøftelse på udvalgsmødet den 8. februar 2024, hvor tendenser og strategiske grundprincipper blev præsenteret og drøftet.

Kulturens Analyseinstitut faciliterer revideringsprocessen og leverer videns- og datagrundlag til udarbejdelse af kulturpolitikken. Kulturens Analyseinstitut har i maj interviewet alle udvalgsmedlemmer som led i processen.

Emner til regionalt interessentmøde om ny kulturpolitik

Kulturens Analyseinstitut vil på udvalgsmødet den 7. juni præsentere hovedkonklusioner fra den foreløbige proces. Der lægges på mødet op til en drøftelse af de emner, som skal undersøges nærmere i den videre proces. Det sker i samarbejde med udvalgte aktører på et større regionalt interessentmøde i efteråret 2024.

Interessentmødet skal give input og bidrage til at identificere tematiske indsatsområder i udviklingen af den endelige kulturpolitik. Der lægges op til, at formatet for mødet følger de regionalpolitiske fora med politisk værtskab. Her inviteres en bred kreds af aktører, med geografisk repræsentation på tværs af regionen - for at få perspektiver på muligheder og udfordringer på kulturområdet.

På interessentmødet undersøges og diskuteres de emner, som også blev fremlagt på udvalgsmødet 8. februar, under mere brede overskrifter som "missioner" for at skabe kobling til de regionalpolitiske fora og sikre en så åben og inkluderende proces som muligt. Eksempler på mulige temaer/missioner kunne være:

- Kultur er velfærd
- Skal kulturen være for alle?

Se bilag med nærmere konceptbeskrivelse.

Den videre proces frem mod behandling af revideret kulturpolitik er som følger:

Tidspunkt

Aktivitet

7. juni	URU-møde med præsentation af interviews og forslag til interessentmøde
Juni-september	Udarbejdelse af videns- og datagrundlag og forberedelse af interessentmøde ved Kulturens Analyseinstitut i samarbejde med Region Midtjyllands kulturteam
Oktober/november	Interessentmøde

- Oktober-november
- Opsamling på kvalitative undersøgelser samlet set, herunder både interviews, dialog med regionens kulturteam samt interessentinddragelse v. Kulturens Analyseinstitut
 - Skriftlig udarbejdelse af forslag til revidering af kulturpolitikken v. regionens kulturteam
 - Layout, forberedelse af lancering inkl. pressemeddelelse v. regionens kulturteam

4. december URU-temadrøftelse samt behandling af revideret kulturpolitik

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede emner til et regionalt interessentmøde om ny kulturpolitik og godkendte forslag om interessentmøde til efteråret.

Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Konceptbeskrivelse for interessentmøde

Procesplan for revidering af Region Midtjyllands kulturpolitik

Revidering af kulturstrategi 2025

Oplæg fra Kulturens Analyseinstitut

Punkt 2: Orientering om regionens jordforureningsaktiviteter 2023

1-34-71-11-23

Resume

Regionsrådet skal hvert år indberette oplysninger om regionens aktiviteter på jordforureningsområdet til Miljøstyrelsen. Indberetning om regionens jordforureningsaktiviteter 2023 er udarbejdet og indsendt.

Region Midtjylland har i 2023 blandt andet arbejdet med 348 indledende forureningsundersøgelser, 122 videregående undersøgelser, 18 afværgesager og 64 drift- og monitoringsager. Regionen har desuden indgået i en række tværgående projekter og udviklingsprojekter, som også beskrives i indberetningen.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orientering om indberetning om regionens jordforureningsaktiviteter 2023 til Miljøstyrelsen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

De konkrete opgaver for Region Midtjylland på jordforureningsområdet er at kortlægge og undersøge forureninger og ikke mindst afværge forurening og forhindre, at jordforurening skader mennesker og miljø. Afværge kan være oprensning eller på anden måde en sikring af, at grundvand, overfladevand og særlige naturområder ikke forurenes.

Handleplan for jordforureningsområdet 2020-2025 beskriver, hvordan regionen prioriterer indsatserne på jordforureningsområdet frem mod 2025, og er vedlagt som bilag. Jordforureningsområdet har ændret sig siden vedtagelsen af handleplanen i 2020, hvor opgaven med PFAS-forurening blandt andet er vokset yderligere, samtidig med at der er afsat midler til oprensning af jordforureningerne på Høfde 42 og Cheminovas gamle fabriksgrund.

Indberetning om jordforureningsaktiviteter 2023

Der udarbejdes en årlig indberetning til Miljøstyrelsen om regionens aktiviteter på jordforureningsområdet. Indberetning om jordforurening 2023 er vedlagt som bilag. Regionens budget og aktivitetsomfanget ligger på niveau med de foregående år.

Region Midtjylland har i 2023 arbejdet med 348 indledende forureningsundersøgelser, hvor det undersøges, om en muligt forurenet grund reelt er forurenet, eller om den kan udgå af kortlægningen. Der er arbejdet med 122 videregående undersøgelser, hvor det vurderes, om en konstateret forurening udgør så stor en risiko for enten grundvand eller boliganvendelse, at der skal iværksættes yderligere tiltag, eller om forureningen er så begrænset, at den ikke udgør en risiko.

Der er i 2023 arbejdet med 18 afværgesager, der ikke kræver efterfølgende drift, typisk ved afgravning af forurenet jord. Der er derudover 64 drift- og monitoringsager, hvor regionen monitorerer forureninger eller foretager aktiviteter over en længere periode for at forhindre, at forureningen spredes til enten grundvand, miljø eller indeklimaet i boliger. Der kan typisk være tale om membraner, dræn eller pumpning.

Regionen arbejdede i 2023 med undersøgelse af 45 forurenede grunde, der potentielt kan true målsatte vandløb, søer, fjorde og hav.

Det er et element i Region Midtjyllands Handleplan for jordforurening, at regionen er en aktiv medspiller i teknologi- og vidensudviklingen inden for jord- og grundvandsområdet. Region Midtjylland var i 2023 involveret i ca. 27 samarbejds- og udviklingsprojekter, som enten var egenfinansierede eller gennemført med samfinansiering fra nationale og internationale partnere.

Regnskabet for jordforureningsområdet viser en udgift i 2023 på ca. 48 mio. kr. og forbrug af ca. 38 årsværk. I indberetningen til Miljøstyrelsen er inkluderet regionens plan for indsatsen på jordforureningsområdet i 2024, som blev godkendt af regionsrådet den 24. januar 2024.

Regionens aktiviteter vedrørende generationsforureningerne på Harboøre Tange finansieres af særligt øremærkede midler og skal indberettes særskilt til Miljøministeriet og Miljøstyrelsen. Disse forureninger fremgår derfor ikke af vedlagte indberetning.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orientering om indberetning om regionens jordforureningsaktiviteter 2023 til Miljøstyrelsen tages til efterretning.

Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet tog den 21. juni 2023 orientering om indberetning om regionens jordforureningsaktiviteter 2022 til Miljøstyrelsen til efterretning.

Bilag

Indberetning for jordforurening 2023

Handleplan for Jordforurening 2020-2025

Punkt 3: Orientering om status for Region Midtjyllands indsats mod PFAS-forurening

1-51-71-247-15

Resume

Region Midtjylland undersøger og kortlægger forureninger med PFAS, en gruppe syntetiske kemikalier, der ophobes i miljøet. Denne type forurening har stor bevågenhed i befolkningen og i medierne. Eftersom PFAS er en relativ 'nyopdaget' stofgruppe i forureningsmæssig sammenhæng, arbejdes der aktuelt med erfaringsopsamling, vidensudvikling og udviklingsprojekter. Der gives med sagen en orientering om regionens indsats mod PFAS-forurening.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om Region Midtjyllands indsats mod PFAS-forurening tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Regionerne undersøger og kortlægger forureninger med PFAS. PFAS dækker over en stor gruppe af stoffer, som er tilsat utallige produkter, der anvendes af en lang række brancher. PFAS-forurening over de gældende grænseværdier findes ofte i by- og industriområder, uden at der kan identificeres en konkret punktkilde. Punktkilder er specifikke, identificerbare kilder, der bidrager til forurening - og de findes i mindre afgrænsede områder, hvor kemikalier og lignende har været opbevaret og håndteret. Eksempler på punktkilder kan være olietanke, gamle giftrum, deponi eller påfyldningssteder for marksprøjtter eller vaskepladser. I nogle tilfælde vil der dog kunne findes forurening, uden at der er en decideret punktkilde. Den almindelige brug af et område er nok til at forårsage forurening over grænseværdierne. Det skyldes dels, at grænseværdierne for jord og især grundvand er meget lave, og dels at stofferne ofte er tilsat i så små mængder, at de ikke er deklareringspligtige, men i samlet mængde giver en ophobning.

Der ligger derfor et vigtigt arbejde i at undersøge og kortlægge PFAS-forureninger. Der er desuden behov for at revurdere lokaliteter, som er blevet undersøgt, før der var opmærksomhed på PFAS, og som derfor kun er undersøgt for andre stoffer. Endelig skal der opbygges erfaringer, som kan støtte undersøgelses- og risikovurderingsindsatsen.

Undersøgelser af PFAS-forurening

PFAS har været anvendt i mange forskellige brancher. Derfor indgår PFAS i mange af de undersøgelser, som regionen foretager, uden at PFAS har været hovedårsagen til, at lokaliteten undersøges. Der er således i 2023 undersøgt for PFAS på 119 af de 339 lokaliteter, som regionen udførte undersøgelser på.

Region Midtjylland arbejder også med større undersøgelser af PFAS-forureninger. Foreløbige undersøgelser har dokumenteret en stor udstrømning af PFAS fra en tidligere losseplads ved Søballe nær Galten, hvor en tæppefabrik har deponeret affald i 1970'erne. Udstrømningen vurderes at udgøre en risiko for grundvandsressourcen i området, mens prøver fra nærmeste vandværk viser, at der for nuværende ikke ses en påvirkning med miljøfremmede stoffer. Lokaliteten forventes indstillet til afværge, og undersøgelser i 2024 forventes at afklare, om afværgeforanstaltninger vil være nødvendige i forhold til hele lokaliteten eller kun dele af den.

Der er desuden påvist omfattende forurening af tungmetaller, chlorerede opløsningsmidler og PFAS på en tidligere forkromningsvirksomhed i Herning. De videregående undersøgelser af lokaliteten er påbegyndt i 2019 og forventes afsluttet inden for et år fra nu. Undersøgelserne har påvist meget højt PFAS-indhold i jord- og grundvand på lokaliteten og udstrømning af forurening fra den. Lokaliteten vurderes at udgøre en risiko for grundvandsressourcen i området, men ikke for den eksisterende vandindvinding på nærmeste vandværk. Det forventes, at der løbende vil blive taget prøver, og at det overvåges, om forureningssituationen er stabil eller forværres. Det er endnu ikke afklaret, om forureningen på lokaliteten skal oprenses.

Revurdering af lokaliteter

Region Midtjylland arbejder desuden på at revurdere de lokaliteter, som enten er blevet undersøgt, før der var opmærksomhed på PFAS, eller som er blevet vurderet ud fra Miljøstyrelsens kriterier, før kriterierne blev ændret og sænket i 2021.

Regionerne igangsatte i 2023 en revurdering af alle børneinstitutioner, hvor der tidligere har været en branche, som kan have anvendt PFAS. I Region Midtjylland omfattede denne revurdering gennemgang af i alt 106 lokaliteter. To af disse lokaliteter blev efter gennemgangen nærmere undersøgt for PFAS-forurening i tæt samarbejde med kommunerne, og der påvist ikke PFAS-forurening på stederne.

Regionen har også igangsat arbejdet med at vurdere tidligere undersøgte lokaliteter, som kan have anvendt store mængder PFAS-holdige kemikalier. Det gælder blandt andet brancher som tæppe- og tekstilindustrier.

Endelig er de lokaliteter, som er undersøgt, før kriterierne blev sænket, og hvor der blev fundet de største overskridelser af kriterierne, blevet revurderet ud fra Miljøstyrelsens gældende kriterier. Gennemgangen har vist, at de oprindelige risikovurderinger stadig gælder, og PFAS dermed ikke udgør en risiko på de revurderede lokaliteter. Det forventes, at arbejdet med revurdering af lokaliteter fortsætter i 2024.

Vidensopbygning

Region Midtjylland samarbejder med de andre regioner, Miljøstyrelsen, rådgivere og universiteterne om vidensopbygning i forhold til PFAS-stofferne og deres opførsel i miljøet.

Region Midtjylland deltager blandt andet i følgende udviklingsprojekter, som har til formål at opbygge viden om PFAS, og hvordan PFAS-forureninger skal prioriteres og håndteres bedst muligt, så man får mest miljø for pengene ved regionernes indsats:

- Et tværregionalt demonstrationsprojekt for oprensning af PFAS-forurening, som aftalepartierne bevilgede 10 mio. kr. til på finansloven i 2023.
- Flere projekter, som har fokus på den diffuse forurening med PFAS, som ikke stammer fra punktkilder. Herunder bl.a. et projekt om spredning af PFAS med havskum.
- Machine Learning projekt, som bl.a. skal belyse muligheden for at forudsige risikoen for PFAS-forurening på lokaliteter, som kun er undersøgt for andre stoffer end PFAS, og et dataprojekt, som skal uddrage erfaringer fra regionernes PFAS-undersøgelser.

Detaljerne i regeringens nationale PFAS-handlingsplan forventes offentliggjort senere i 2024. Planen forventes at indeholde opgaver og finansiering af indsatser, som hører under regionernes indsatsområde på jordforurening.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om Region Midtjyllands indsats mod PFAS-forurening tages til efterretning.

Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet godkendte den 21. december 2022 de foreslåede PFAS-indsatser i 2023.

Punkt 4: Orientering om resultat af undersøgelser i Nissum Bredning syd for Rønland

1-51-71-3321-08

Resume

FMC (tidligere Cheminova) har konstateret en mere omfattende forurening end tidligere kendt i sydområdet på dets nuværende fabriksgrund (Rønland) helt ud til Nissum Bredning. Region Midtjylland har på den baggrund udført målinger i Nissum Bredning mv. for at afklare, om noget af forureningen siver ud til fjorden.

Målingerne viser, at der sker en vis udsivning af forurenede stoffer til Nissum Bredning. De målte indhold holder sig dog alle under kriterierne for de pågældende stoffer. FMC er gået i gang med at ændre på sine frivillige afværgetiltag for at sikre, at der ikke sker udsivning fra området.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om resultater fra undersøgelser i Nissum Bredning ud for Rønlands sydområde tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland har siden slutningen af december 2022 været ansvarlig myndighed for de gamle jord- og grundvandsforureninger på Rønland som følge af Miljøstyrelsens beslutning om at ophæve de to påbud, som juridisk forpligtede FMC (tidligere Cheminova) til at drive afværgetiltag mod forureningen på halvøen Rønland på Harboøre Tange.

Region Midtjylland mødtes i foråret 2023 med FMC for blandt andet at drøfte status på virksomhedens (frivillige) afværgetiltag. FMC orienterede på mødet om resultater fra en undersøgelse af Rønlands sydområde, som viser, at forureningerne i området er mere omfattende end tidligere kendt. Der er ved undersøgelsen konstateret massiv forurening helt ud til Nissum Bredning med en række stoffer, hvoraf nogle af disse ikke har indgået i de tidligere målinger, der er udført af regionen i Nissum Bredning i henholdsvis 2016-2017 og 2020-2022.

Undersøgelserne giver grund til at formode, at der potentielt kan sive forurening ud til Nissum Bredning, som muligvis kan give en negativ påvirkning af miljøet. Region Midtjylland har på den baggrund indgået en aftale med det rådgivende ingeniørfirma NIRAS om at undersøge, om noget af forureningen siver ud til fjorden og dermed påvirker vandmiljøet i Nissum Bredning.

Kortet viser den geografiske placering af sydområdet på Rønland.

Resultater fra undersøgelsen i Nissum Bredning

NIRAS har på baggrund af en beregning af risikoen for udsivning af forurening anbefalet at udføre målinger af havvandet i Nissum Bredning. NIRAS har samtidig forholdt sig til FMC's foreslåede nye frivillige afværgetiltag, som skal forhindre udsivning af forurening til fjorden.

NIRAS har efterfølgende ad to omgange udtaget vandprøver i kystnære borer og af fjordvandet i Nisum Bredning mv. Resultaterne af de kemiske analyser af vandprøverne viser, at der i nogle af prøverne findes stoffer, som stammer fra forureningen i sydområdet. Vandprøver fra november 2023, foretaget hvor afstrømningen er størst, viser endvidere indhold af flere stoffer og i højere koncentrationer, som stammer fra forureningen i sydområdet.

De målte indhold holder sig dog alle under kriterierne for havvand for de pågældende stoffer. Det betyder, at FMC's nuværende frivillige afværgetiltag ikke fuldstændigt forhindrer en udsivning af forurening til Nisum Bredning, men holder udsivningen på et niveau, hvor den umiddelbart ikke medfører overskridelser af kvalitetskriterierne.

Den videre proces

FMC har oplyst til regionen, at de planlægger at forbedre de frivillige afværgetiltag i sydområdet for, så vidt muligt, at forhindre udsivning af forurening til Nisum Bredning.

Regionen vil i samarbejde med NIRAS udføre en måling i 4. kvartal 2024 for at få verificeret nogle af de eksisterende målinger.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om resultater fra undersøgelser i Nisum Bredning ud for Rønlands sydområde tages til efterretning.

Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet tog den 21. juni 2023 orienteringen om de nye forureningsfund i sydområdet på Rønland og planlagte regionale tiltag til efterretning.

Punkt 5: Anvendelse af den udisponerede pulje på rammen til kollektiv trafik

1-30-75-3-24

Resume

Regionsrådet besluttede den 22. november 2023, at der skal fremlægges et forslag til disponering af den udisponerede pulje på rammen til kollektiv trafik på 16,2 mio. kr. Administrationen foreslår, at der samlet disponeres 5,45 mio. kr. fra rammen for kollektiv trafik til afholdelse af fornyelsesudgifter på Aarhus Letbane samt en ikke budgetlagt lejeudgift for ophold på Aarhus Rutebilstation. De resterende 10,75 mio. kr. disponeres i forbindelse med en særskilt sag på denne dagsorden om udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet.

Indstilling

Direktionen indstiller:

- at der disponeres 5 mio. kr. fra den udisponerede pulje på rammen for kollektiv trafik til afholdelse af fornyelsesudgifter på Aarhus Letbane,
- at der disponeres 0,45 mio. kr. fra den udisponerede pulje på rammen for kollektiv trafik til afholdelse af en ikke budgetlagt lejeudgift for ophold på Aarhus Rutebilstation, og
- at de resterende 10,75 mio. kr. disponeres i særskilt sag om udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet.

Sagsfremstilling

Regionsrådet afsatte i alt 398,7 mio. kr. til den regionale kollektive trafik i 2024. Efter fradrag af statslige tilskud afsat til drift af kollektiv trafik og midler afsat til afvikling af underskud fra 2022 er der en difference på 26,2 mio. kr. til regionsrådets disponering. 10 mio. kr. blev disponeret i november 2023 til en pulje til initiativer til fremme af bæredygtig mobilitet, mens de resterende 16,2 mio. kr. disponeres med denne sag.

Forslag til disponering af den resterende del af mindreforbruget

Midttrafiks forventninger til årets regnskab er positive efter 1. kvartal, hvor priserne er lavere end forventet, og passagertallene i den regionale trafik er, på trods af nedskæringer i driften og betydelige takststigninger, stigende. Der forventes derfor et mindreforbrug på årsbasis, og det vurderes ikke nødvendigt at disponere det samlede mindreforbrug til drift.

Afholdelse af fornyelsesudgifter på Aarhus Letbane

Aarhus Letbane har fra 2024 og frem behov for midler til vedligehold og fornyelse af blandt andet skinner. Aarhus Letbane har ikke tidligere budgetteret med posten. Posten er i 2024 og 2025 på 10 mio. kr. stigende til 20 mio. kr. fra 2026 og frem. Overskuddet, som p.t. er på 16 mio. kr., anvendes til at dække undersøgelser af hjemtagning af større kontrakter som infrastrukturvedligehold, som er steget betydeligt.

Det foreslås derfor at fastholde 5 mio. kr. inden for rammen til kollektiv trafik til vedligehold og fornyelser af blandt andet skinner og lignende til Aarhus Letbane, under forudsætning af at Aarhus Kommune afsætter et tilsvarende beløb. Beløbet til vedligehold og fornyelser forventes indarbejdet i bestillerbidraget til Aarhus Letbane fra 2025.

Afholdelse af en ikke-budgetlagt lejeudgift for ophold på Aarhus Rutebilstation

Aarhus Kommune besluttede i december 2023 at opkræve husleje for benyttelse af Aarhus rutebilstation fra 2023. Midttrafik har ikke indarbejdet posten i budget 2024, mens posten i de kommende år indskrives som en permanent merudgift.

Det foreslås derfor at fastholde 0,45 mio. kr. inden for rammen til kollektiv trafik til betaling af lejeudgiften for de regionale busser.

Disponering af midler til udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet

Den økonomiske ramme til kollektiv trafik forventes at være i balance på 2023-niveau, når ydelser ved anskaffelse af yderligere letbanetog, øgede vedligeholdelsesudgifter på letbanen og øgede udgifter til ladeinfrastruktur på Midtjyske Jernbaner indregnes. De forventede merudgifter til den grønne omstilling efter de seneste udbud ser derimod ud til at blive mindre end tidligere oplyst, mens det fortsat forventes, at et krav om fossilfri kørsel i fremtidige kontrakter vil medføre en vis merpris.

Det foreslås derfor, at de resterende 10,75 mio. kr. disponeres i forbindelse med en særskilt sag om udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet.

Pulje til initiativer i 2024 til fremme af bæredygtig mobilitet

Regionsrådet afsatte den 22. november 2023 et beløb på 10 mio. kr. til initiativer, der kan fremme den bæredygtige mobilitet, herunder at få flere til at benytte den kollektive trafik. Der er disponeret samlet 8,4 mio. kr. i første halvår, mens de resterende midler forventes disponeret i andet halvår. Der vil således ikke være restmidler til omdisponering.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at der disponeres 5 mio. kr. fra den udisponerede pulje på rammen for kollektiv trafik til afholdelse af fornyelsesudgifter på Aarhus Letbane,

at der disponeres 0,45 mio. kr. fra den udisponerede pulje på rammen for kollektiv trafik til afholdelse af en ikke budgetlagt lejeudgift for ophold på Aarhus Rutebilstation, og

at de resterende 10,75 mio. kr. disponeres i særskilt sag om udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet.

Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet besluttede den 22. november 2023, at der fremlægges et forslag til disponering af den resterende del af mindreforbruget på 16,2 mio. kr. i juni 2024.

Punkt 6: Udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet

1-22-76-3-19

Resume

Der er opstået et råderum på regional udviklingsområdet på samlet 19,55 mio. kr. Det er som følge af Region Midtjyllands regnskab 2023, udmøntning af pulje til kollektiv trafik samt deludmøntning af pulje til håndtering af pris- og lønudviklingen.

Der er udarbejdet en bruttoliste med forslag til aktiviteter, der kan prioriteres til udmøntning af råderummet. Der er ligeledes udarbejdet et forslag til, hvordan der kan prioriteres aktiviteter fra bruttolisten til udmøntning af råderummet på 19,55 mio. kr.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet på 19,55 mio. kr., jf. tabel 1, godkendes.

Sagsfremstilling

Der er på regional udviklingsområdet et samlet råderum på 19,55 mio. kr. til udmøntning som engangsmidler, som skal anvendes til aktiviteter gennemført i 2024. Råderummet er tilvejebragt som beskrevet nedenfor.

Det har som følge af Region Midtjyllands regnskab 2023 været muligt at frigive 5,8 mio. kr. fra rammen til kollektiv trafik til omdisponering til andre formål som følge af et mindreforbrug på bevillingerne "regionale udviklingsaktiviteter" og "planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter".

Regionsrådet besluttede den 22. november 2023, at 16,2 mio. kr. i den udisponerede pulje på rammen til kollektiv trafik skulle udmøntes i sommeren 2024. Der er i en særskilt sag på denne dagsorden om anvendelse af den udisponerede pulje på rammen til kollektiv trafik foreslået anvendt 5,5 mio. kr. af puljen, mens den resterende del på 10,75 mio. kr. foreslås udmøntet med denne sag.

Der er i Regional Udviklings budget 2024 afsat en pulje på 6,3 mio. kr. til håndtering af pris- og lønudviklingen (P/L-rul). Det vurderes, at puljen kan reduceres med 3 mio. kr. Beløbet på 3 mio. kr. foreslås omdisponeret til aktiviteter på regional udviklingsområdet.

Forslag til udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet

Administrationen har udarbejdet et forslag til en bruttoliste over aktiviteter, der kan prioriteres til udmøntning på 22,95 mio. kr., jf. bilag. Da der er 19,55 mio. kr. til udmøntning, er der behov for prioritering.

Bruttolisten indeholder forslag til aktiviteter på tværs af bevillingerne "regionale udviklingsaktiviteter", "miljø" samt "planlægning-, analyse- og udviklingsudgifter". Det gælder blandt andet realiseringen af anbefalinger fra de regionalpolitiske fora om biodiversitet og arbejdskraft, understøttelse af indsatser på jordforureningsområdet samt understøttelse af EUD-strategien.

Der er ligeledes udarbejdet forslag til udmøntning af råderummet på 19,55 mio. kr., der fremgår af nedenstående tabel. De enkelte forslag er beskrevet i vedlagte bilag.

Tabel 1. Oversigt over bevilling

1.000 kr.	Drift 2024	Drift 2025	Drift 2026	Drift 2027 og frem
2024 p/l	Udgift	Udgift	Udgift	Udgift
Bevillingsændringer ¹				
Kollektiv trafik - konsekvens af regnskabsresultat i 2023	-5.800			
Kollektiv trafik - den udsponerede pulje på rammen til kollektiv trafik 2024	-10.750			
Regional Udvikling i øvrigt - pulje til håndtering af P/L-rul i 2024	-3.000			
Regionale Udviklingsaktiviteter	10.600			
- Omstilling til alternative energiformer (landdistriktpuljen)	800			
- anbefalinger fra regionalpolitisk forum om biodiversitetskrise	1.700			
- EUD-strategiens læringsplatform	5.000			
- anbefalinger fra regionalpolitisk forum om arbejdskraft	600			
- GrantOne	500			
- Arts in Health - Biennale 2025	2.000			
Miljø	8.250			
- Afværge af jordforurening på boligejendomme	3.000			
- Udførsel af ekstra forureningsundersøgelser mhp. vurdering af grundvandsrisiko	3.000			
- Kortlægning af råstofforekomster vha. geofysiske undersøgelser og dybe borer	1.000			
- Partnerskabsprojektet "Råstof-initiativet"	500			
- Anvendelse af machine learning+ kunstig intelligens på råstof-/jordforureningsomr.	750			
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	700			
- Biodiversitet	700			
Bevillingsændringer i alt	0	0	0	0

¹+ = øgede udgifter og - = reducerede udgifter

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget, at forslag til udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet på 19,55 mio. kr., jf. tabel 1, godkendes. Martin Jakobsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Forslag til udmøntning af råderum på regional udviklingsområdet

Punkt 7: Lukning af uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring VIA

1-10-76-1-23

Resume

VIA University College ønsker at lukke uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring med virkning fra optaget sommeren 2025. Uddannelserne er placeret i Horsens.

Regionsrådet skal afgive en udtalelse, inden VIA træffer endelig beslutning om nedlæggelse af uddannelserne, jf. lov om professionshøjskoler. Der er udarbejdet et forslag til udtalelse, hvor regionsrådet tager VIA's ønske om nedlæggelse af uddannelserne til efterretning, idet det bemærkes, at nedlæggelsen virker fornuftig set i lyset af uddannelsernes udfordringer med et lille fagligt miljø, opfyldelse af kvalitetsstandarder og høj dimittendledighed.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til udtalelse om lukning af uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring godkendes.

Sagsfremstilling

Bestyrelsen for VIA University College har på sit møde den 4. april 2024 truffet en foreløbig beslutning om at lukke uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring. Uddannelserne er indstillet til lukning med virkning fra sommeren 2025.

Regionsrådet skal afgive en udtalelse, inden VIA træffer endelig beslutning om lukning af uddannelserne, jf. lov om professionshøjskoler.

VIA's anmodning om lukning af uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring

Uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring har haft svært ved at udvikle og konsolidere sig på trods af gentagne strategiske indsatser. Uddannelserne har et lille fagligt miljø grundet nedjustering i antallet af medarbejdere efter udfasningen af de engelsksprogede udbud. Der er således kun henholdsvis fem og to undervisere på de to uddannelser, og det er på den baggrund vanskeligt at opretholde et udviklende fagligt miljø.

VIA's rekrutteringsmuligheder er samtidig udfordrede af konkurrence fra erhvervsakademierne. Markedsføringsøkonom udbydes som en erhvervsakademiuddannelse, og der er syv andre udbydere af uddannelsen i Jylland samt seks online udbud.

International handel og markedsføring er en overbygningsuddannelse til en erhvervsakademiuddannelse, og der er seks øvrige udbydere af uddannelsen. Rekrutteringen til International handel og markedsføring er yderligere udfordret af, at de studerende hertil i overvejende grad kun rekrutteres fra VIA's egen uddannelse til Markedsføringsøkonom og ikke fra de øvrige udbydere af erhvervsakademiuddannelsen. VIA optager aktuelt 38 studerende på Markedsføringsøkonom og 12 studerende på International handel og markedsføring. Erhvervsakademi Aarhus optog til sammenligning henholdsvis 425 og 151 studerende på de to uddannelser.

Kvalitetsdata viser yderligere vedvarende udfordringer med beskæftigelse, studieintensitet samt karakter for afgangsprøve. De to uddannelser har således en høj dimittendledighed på henholdsvis 30 % og 18 %. Dimittendledigheden er desuden betydeligt højere end fra de øvrige udbydere af uddannelsen.

VIA vil sikre, at de nuværende studerende får mulighed for at gennemføre og afslutte deres uddannelse i Horsens med kvalitet ud fra uddannelsens gældende bekendtgørelse og studieordning.

VIA har udarbejdet et notat, som beskriver forslaget og sagen uddybende. Notatet er vedlagt som bilag.

Forslag til udtalelse fra regionsrådet

Administrationen har udarbejdet et forslag til udtalelse, hvor det foreslås, at regionsrådet tager VIA's ønske om lukning af uddannelserne til Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring til efterretning. Lukningen af uddannelserne virker fornuftig set i lyset af uddannelsernes udfordringer med et lille fagligt miljø, opfyldelse af kvalitetsstandarder og høj dimittendledighed.

Udtalelsen indgår som grundlag for VIA's bestyrelses endelige beslutning. Bestyrelsen træffer endelig beslutning den 28. august 2024.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at forslag til udtalelse om lukning af uddannelserne Markedsføringsøkonom og International handel og markedsføring godkendes.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Følgebrev regionsrådet Region Midtjylland

Notat regionsrådet Region Midtjylland

Udtalelse fra regionsrådet

Punkt 8: Godkendelse af vedtægtsændring i Hjerl Hedes Byggefond

0-2-91-13

Resume

Hjerl Hedes Byggefond har sendt et ønske om vedtægtsændring til høring i regionsrådet. Konkret ønsker bestyrelsen at ændre høringsbestemmelsen for vedtægtsændringer, således at det i stedet for Region Midtjylland er Holstebro Kommune, der skal høres, da Region Midtjylland ikke yder tilskud til fonden eller Hjerl Hedes Frilandsmuseum. Der lægges op til, at anmodningen efterkommes.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til vedtægtsændring hos Hjerl Hedes Byggefond godkendes.

Sagsfremstilling

Hjerl Hedes Byggefond blev stiftet af Ringkøbing Amt og Vinderup Kommune i 2005 og har gennem årene bidraget til at understøtte Hjerl Hedes Frilandsmuseum. Der er bl.a. i 2023 etableret et nyt fællesmagasin i samarbejde mellem Hjerl Hedes Byggefond og De Kulturhistoriske Museer i Holstebro, som Holstebro Kommune yder driftstilskud til.

Region Midtjylland er repræsenteret i Hjerl Hedes Byggefonds bestyrelse ved regionsrådsmedlem Arne Lægaard, men yder ikke økonomisk tilskud til fonden.

Forslag til vedtægtsændring hos Hjerl Hedes Byggefond

Det fremgår af fondens vedtægter, at bestyrelsen ved enstemmighed kan foretage ændringer af vedtægten, men at ændringen forinden skal sendes til høring i regionsrådet. Bestyrelsen ønsker at ændre høringsbestemmelsen, således at det i stedet er Holstebro Kommune, der skal høres, da Region Midtjylland ikke yder tilskud til fonden eller Hjerl Hedes Frilandsmuseum.

Vedtægtens § 10 vil herefter lyde som følger:

"Bestyrelsen kan ved en enstemmig beslutning foretage ændring af denne vedtægt. Vedtægtsændringen skal - forinden den besluttet - sendes til høring hos Holstebro Kommune. Vedtægtsændringen skal herefter endeligt godkendes af fondsmyndigheden."

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at forslag til vedtægtsændring hos Hjerl Hedes Byggefond godkendes.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Vedtægter for Hjerl Hedes Byggefond

Punkt 9: Anskaffelse af yderligere materiel til Aarhus letbane

1-30-75-1-24

Resume

Aarhus Letbanes bestyrelse anbefaler at anskaffe flere letbanetog på grund af den forventede vækst i antallet af passagerer. Det indebærer, at der skal ydes en lånegaranti på op til 405 mio. kr. til køb af otte letbanetog samt følgeudgifter. Lånegarantien er nødvendig for, at den langvarige udbudsproces kan igangsættes. Lånet kan optages som et 30-årigt lån udenfor lånerammen efter dispensation fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. lov om Aarhus Letbane.

Det bemærkes, at investeringen medfører en følgeinvestering i et nyt togdepot, som kun er nødvendig, hvis Letbanen udbygges i en etape 2. Aarhus Kommune forventes at træffe beslutning herom i løbet af 2024, hvorefter sagen forelægges til politisk behandling på ny.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- at det tilkendegives, at Region Midtjylland vil stille en lånegaranti på op til 405 mio. kr. for Aarhus Letbanes køb af otte tog samt følgeudgifter,
- at Aarhus kommunes stillingtagen til etablering af letbanens etape 2 afventes, idet det forudsættes, at Region Midtjylland ikke medfinansierer anlæg, der henføres til etape 2.

Sagsfremstilling

Prognoserne for passagerudviklingen viser, at Aarhus Letbane kan nå et passagertal på mellem 8-10 mio. årligt i 2030. Passagervæksten skyldes både eksterne faktorer som byvækst og byfortætning langs letbanens rute samt aktive tiltag som udvidet betjening og større kapacitet, der er igangsat for at hæve passagertallet.

Det vil med det nuværende materiel ikke være muligt at udvide driften væsentligt. Letbanen råder over 26 letbanetog, som er fuldt disponerede med den nuværende drift, og kapaciteten er i stigende grad udfordret i spidsbelastningsperioder. De nuværende letbanetog vil samtidig frem mod 2030 nå en alder, hvor de må tages ud af drift i længere perioder for vedligehold, hvilket presser reservekapaciteten yderligere.

Lånegaranti på op til 405 mio. kr.

Aarhus Letbanes bestyrelse anbefaler at anskaffe yderligere otte letbanetog til at understøtte den forventede passagervækst. Det indebærer, at Region Midtjylland skal yde en lånegaranti på op til 405 mio. kr. til køb af otte letbanetog samt følgeudgifter. Beløbet på 405 mio. kr. tager afsæt i interessentskabskontrakten, hvorved anskaffelsen af tog og ændringer i infrastruktur deles efter ligeligt mellem parterne, mens 25 % af udgifterne til anlægget af det nye depot tilskrives regionen. Jf. investeringsbehov og de forventede udgifter nedenfor.

En lånegaranti er nødvendig, for at den langvarige udbudsproces kan sættes i gang. Udbuddet vil tidligst gennemføres i 2025, og de første nye tog vil være på skinnerne i 2029.

Hvis lånet optages som et 30-årigt lån udenfor lånerammen efter dispensation fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. lov om Aarhus Letbane, vil den forventede årlige ydelse på et lån på 405 mio. kr. være 21,4 mio. kr., som afholdes indenfor rammen til kollektiv trafik.

De endelige vilkår for lånoptagelsen fastlægges på en selvstændig sag i regionsrådet.

Investeringsbehov til køb af otte tog samt følgeudgifter

En arbejdsgruppe med repræsentanter fra Midttrafik, Aarhus Letbane, Aarhus Kommune og Region Midtjylland har i efteråret 2023 arbejdet med et overslag over køb af de otte letbanetog, afledte følgeinvesteringer og fremtidige driftsudgifter og -indtægter. Mulighed for reduktion i den parallelle buskørsel er desuden indarbejdet.

Arbejdsgruppen forventer, at den samlede investering er på 980 mio. kr. fordelt på:

- Nye letbanetog: 480 mio. kr.
- Etablering af togdepot: 340 mio. kr. (inkl. 10 % usikkerhedstillæg)
- Ændringer i infrastruktur: 160 mio. kr. (inkl. 50 % usikkerhedstillæg)

Etablering af togdepot og ændringer i infrastruktur

Etablering af det nye togdepot i Aarhus Nord vil give driftsmæssige fordele, men anlægsomkostningerne vil være betydelige. Det nye depot er kun nødvendigt, hvis Aarhus Kommune vælger at anlægge Letbanens etape 2. De otte nye tog vil isoleret set kunne rummes på det nuværende depot efter en væsentligt mindre omkostningskrævende udbygning. Det er derfor en forudsætning, at Region Midtjylland ikke medfinansierer anlæg, der henføres til etape 2 (Spanien-Brabrand), som regionen ikke er en part i (Spanien er en vej i Aarhus).

Der vil derudover være behov for at tilpasse den nuværende infrastruktur til at understøtte hyppigere drift og tunnere tog.

Tabel 1 (Mio. kr. 2024 p/l)	Samlet investering	Regional andel	Regional investering
Køb af 8 togsæt	480	50%	240
Anlæg af depot mv.	340	25%	85
Ændringer i infrastruktur	160	50%	80
I alt	980	-	405

Anskaffelsen af tog og ændringer infrastruktur deles efter interessentskabskontrakten ligeligt mellem parterne, mens 25% af udgifterne til anlægget af det nye depot tilskrives regionen.

Region Midtjylland har på nuværende tidspunkt optaget eller garanteret for lån på i alt 1,1 mia.kr. til letbanen. En betydelig del af Regional Udviklings fremtidige udgifter til Kollektiv trafik, vil derfor være bundet til afdrag på gæld.

Fremtidige driftsudgifter og -indtægter

Arbejdsgruppen forventer, at de samlede driftsudgifter til øget letbanedrift vil være ca. 35,2 mio. kr., ekskl. ydelser på lån mens indtægter ved nye letbanepassagerer samt besparelser på parallel busdrift forventes at være ca. 49,4 mio. kr.

De nye driftsudgifter og -indtægter fra letbanen fordeles ligeligt mellem Aarhus Kommune og Region Midtjylland, mens mindreudgifterne til busser alle vedrører den regionale rute 100.

Der forventes en toårig indfasningsperiode for de nye indtægter og dermed et større tilskudsbehov i opstartsfasen.

Samlet vil drift og ydelser på lån betyde en permanent merudgift på 16-17 mio.kr. årligt som også oplyst ved fremlæggelsen af en økonomisk plan for den kollektive trafik for regionsrådet i november 2023.

Den videre proces

Sagen afventer Aarhus Kommunes beslutning om etape 2, som forventes at foreligge i løbet af 2024. Investeringen i materiel skal foretages uafhængigt af denne beslutning, da det løser et problem på de eksisterende strækninger, mens følgeinvesteringen i et nyt depot kun er nødvendig, hvis Letbanen udbygges i en etape 2.

Administrationen vil fremlægge en ny sag til politisk behandling, når Aarhus Kommune har truffet beslutning om etape 2.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at det tilkendegives, at Region Midtjylland vil stille en lånegaranti på op til 405 mio. kr. for Aarhus Letbanes køb af otte tog samt følgeudgifter,

at Aarhus kommunes stillingtagen til etablering af letbanens etape 2 afventes, idet det forudsættes, at Region Midtjylland ikke medfinansierer anlæg, der henføres til etape 2.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet blev på mødet den 22. november 2023 orienteret om fremtidige investeringer på Aarhus Letbane, udvalget for regional udvikling blev igen orienteret 7. februar 2024.

Bilag

Investeringer i Aarhus Letbane 2024-01-16

Passagerpotentiale ved letbaneudvidelse v1.0

Opdateret driftsøkonomi ved udvidelse af driften på etape

Notat om klimaberegninger, depot Aarhus Nord, Letbanen

Punkt 10: Godkendelse af projekt om bæredygtig pendling

1-30-75-4-21

Resume

Region Midtjylland arbejder for at skabe mere bæredygtig mobilitet i regionen. Regionalpolitisk forum om mobilitet har anbefalet, at regionen tager initiativ til at understøtte midtjyske virksomheder i deres arbejde med bæredygtig pendling. Projektet "Bæredygtig pendling" skal derfor hjælpe midtjyske virksomheder med at lave tiltag, der skal få flere af deres medarbejdere til at gå, cykle, køre sammen eller køre med kollektiv trafik til og fra arbejde. Der udvælges 10-12 virksomheder, som blandt andet vil modtage rådgivning om bæredygtig pendling.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at projektet "Bæredygtig pendling" godkendes, og

at der bevilges en ramme på 1,5 mio. kr. i 2024 til projektet "Bæredygtig pendling" fra puljen under kollektiv trafik, som er afsat til initiativer, der skal fremme bæredygtig mobilitet.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland arbejder for at skabe mere bæredygtig mobilitet i regionen. En undersøgelse fra foråret 2023 viser, at 71 % af midtjyderne kører alene i bil til arbejde mindst en dag om ugen, og at 38 % af midtjyderne med under 4 km til arbejde pendler alene i bil.

Regionalpolitisk forum om mobilitet har anbefalet, at regionen tager initiativ til at understøtte virksomheder i deres arbejde med bæredygtig pendling og i den forbindelse laver en prøvehandling i Skejby og langs Lemvigbanen.

Om projektet Bæredygtig pendling

Projektet skal understøtte midtjyske virksomheder i deres arbejde med bæredygtig pendling, f.eks. tiltag for at få deres medarbejdere til at gå, cykle, køre sammen eller køre med kollektiv trafik til og fra arbejde i stedet for alene i hver sin bil.

Gennem projektet får udvalgte virksomheder viden om, hvad virksomhederne kan og må gøre i forhold til bæredygtig pendling. Derudover udvælger og eventuelt udvikler virksomhederne selv tiltag, som skal implementeres eller testes. Virksomhederne får på den måde ejerskab over tiltagene og kan også bringe egne kompetencer med ind i arbejdet med bæredygtig pendling. Det kan blandt andet være særlig viden om sundhed, energiforbrug eller andet relevant. Denne tilgang sker på opfordring fra regionalpolitisk forum om mobilitet og på baggrund af drøftelser med DI Transport, Supercykelstisekretariatet og Midttrafik. Forventningen er, at de deltagende virksomheder vil agere som rollemønstre og dele viden fra projektet med andre virksomheder i deres område.

Der lægges som en del af projektet op til, at den enkelte virksomhed i samarbejde med regionen undersøger medarbejdernes transportmiddel. Det kan konkret ske via dialog med medarbejderne og/eller via spørgeskemaundersøgelser. Der lægges også op til at lave en eftermåling, hvor effekten af virksomhedens tiltag undersøges. Eftermålingen er interessant, da viden herfra giver læring om tiltagene og kan bruges som inspiration over for andre virksomheder.

Udvælgelse af virksomheder til projektet

Administrationen er i dialog med Aarhus Kommune om at identificere fem-seks virksomheder, som vil deltage i prøvehandling i Skejby. Der er p.t. tilkendegivet interesse fra Aarhus Universitetshospital og NRGi. Administrationen er tilsvarende i dialog med Ringkøbing-Skjern, Holstebro og Lemvig Kommune, som også er interesseret i projektet. De tre kommuner er i gang med at identificere interessante virksomheder til prøvehandling. Her er forventningen tilsvarende at finde fem-seks virksomheder.

Der arbejdes på at indgå aftaler med virksomhederne frem mod sommerferien. Projektet forventes at løbe fra august 2024 til juni 2025. Aarhus Letbane, Midtjyske Jernbaner og Midttrafik inviteres yderligere til at deltage i projektet.

Fælles kampagne for at prøve noget nyt

Regionalpolitisk forum om mobilitet har yderligere anbefalet at lave en kampagne, som opfordrer midtjyderne til at transportere sig på nye måder. Administrationen er i dialog med Midttrafik om kampagnen, som testes i forbindelse med projektet "Bæredygtig pendling". Kampagnen skal rumme alle bæredygtige mobilitetsformer og spille sammen med den kommunikation, virksomhederne laver overfor deres medarbejdere om tiltag, som virksomhederne igangsætter for at fremme bæredygtig pendling.

Økonomi

Regionsrådet har den 22. november 2023 afsat en pulje på 10 mio. kr. til initiativer i 2024 til fremme af bæredygtig mobilitet. Det foreslås, at der afsættes samlet 1,5 mio. kr. fra puljen.

Det samlede budget for projektet fremgår af tabel 1, hvor en tredjedel af midlerne anvendes til indkøb af eksterne konsulenter, som skal hjælpe med at gennemføre projektet. Midlerne anvendes yderligere til enten at medfinansiere tiltag hos virksomhederne eller frikøbe nogle af virksomhedens timer, som kan bruges på arbejdet i projektet samt til udvikling af kommunikationskampagnen.

Tabel 1. Budget og finansiering.	
1.000 kr.	2024
Budget	
Konsulenter til at gennemføre projektet	500
Medfinansiere tiltag på Aarhus Universitetshospital*	200
Medfinansiere tiltag eller frikøbe timer hos de øvrige deltagende virksomheder i Skejby	300
Medfinansiere tiltag eller frikøbe timer hos de deltagende virksomheder i Vestjylland	300
Udvikling af kommunikationskampagne, herunder også layout og print	200
Budget i alt	1.500
Finansiering	
Pulje under kollektiv trafik, som er afsat til initiativer, der skal fremme bæredygtig mobilitet	1.500
Finansiering i alt	
Total	1.500
*Der afsættes et særskilt beløb til tiltag på Aarhus Universitetshospital for at understøtte arbejdet med medarbejderpendling på én af Region Midtjyllands egne enheder.	

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at projektet "Bæredygtig pendling" godkendes, og

at der bevilges en ramme på 1,5 mio. kr. i 2024 til projektet "Bæredygtig pendling" fra puljen under kollektiv trafik, som er afsat til initiativer, der skal fremme bæredygtig mobilitet.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

TidligerePolitiskBehandling

Regionsrådet afsatte den 22. november 2023 en pulje på 10 mio. kr. til initiativer i 2024 til fremme af bæredygtig mobilitet.

Regionsrådet godkendte den 28. februar 2024 anbefalingerne fra regionalpolitisk forum om mobilitet.

Punkt 11: Godkendelse af projekter om samkørsel i Region Midtjylland

1-30-75-3-18

Resume

Region Midtjylland har udviklet to projektforslag, der skal fremme samkørsel i regionen. Det første projektforslag handler om etablering af et digitalt mødesteds- og knudepunktsnetværk samt udarbejdelse af en samlet analyse af samkørselspotentialer i regionen. Det andet projektforslag handler om at fremme samkørslen på 15 uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland. Forslagene er med til at realisere anbefalingen fra regionalpolitisk forum om mobilitet om udvikling af mødesteder og knudepunkter.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- at projektet om digitale mødesteder og analyse af samkørselspotentialer godkendes,
- at der bevilges 1,638 mio. kr. til digitale mødesteder og analyse af samkørselspotentialer fra pulje til fremme af initiativer til fremme af bæredygtig mobilitet under bevillingen kollektiv trafik,
- at projektet om fremme af samkørsel på 15 uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland godkendes, og
- at der bevilges 1,64 mio. kr. til fremme af samkørsel på 15 uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland fra pulje til fremme af initiativer til fremme af bæredygtig mobilitet under bevillingen kollektiv trafik.

Sagsfremstilling

Samkørsel kan være en vigtig brik i ønsket om at styrke lokalområder, hvor det kollektive trafiktilbud i dag kan være begrænset til få busafgange eller Flextrafik. Samkørsel er en tendens, som vinder frem i flere kommuner og regioner i hele Danmark.

Flere af de midtjyske kommuner har i mobilitetssamarbejdet mellem kommuner, Midttrafik og region bidraget med viden om samkørsel. Der er derudover flere tilkendegivelser og nye ønsker til et fælles arbejde om fremme af samkørsel i hele regionen.

Regionalpolitisk forum om mobilitet har desuden arbejdet med samkørsel som et tiltag til at øge den bæredygtige mobilitet i Midtjylland.

Administrationen har på den baggrund udviklet to projektforslag, som fremmer samkørsel i Midtjylland og er med til at realisere anbefalingen fra regionalpolitisk forum om mobilitet om udvikling af mødesteder og knudepunkter.

En samkørselsapp i Midtjylland

En samkørselsapp sikrer, at bilister og mulige medpassagerer finder hinanden. I app'en kan bilister oplyse, at de kører en bestemt strækning, og tilbyde andre at køre med. Passagererne kan samtidig se, hvilke ture der er tilbudt. Herefter indgås en aftale mellem bilist og passager om kørsel fra A til B.

Det er vigtigt at udvælge en samkørselsudbyder med en allerede eksisterende app, der kan understøtte den øvrige kollektive trafik, blandt andet ved at kunne integreres med rejseplanen. Der er ydermere lagt vægt på, at udbyderen har erfaring med at skabe resultater i landdistrikter og på uddannelsesinstitutioner, samt at udbyderen indgår i succesfulde partnerskaber med midtjyske kommuner og naboregioner.

Administrationen har på baggrund af kravene foretaget en markedsundersøgelse, som har lokaliseret en samkørselsudbyder 'NaboGo', der særligt beskæftiger sig med mobilitet i landdistrikter. Undersøgelsen er vedlagt som bilag.

Administrationen indstiller derfor, at der foretages et direkte indkøb hos NaboGo i forbindelse med de to nedenstående projekter, som tager afsæt i benyttelse af samme udbyder og omfatter forskellige delelementer af samkørslen.

Projekt 1: Digitale mødesteder og analyse

Dette projektforslag består af en analyse af samkørselspotentialiet i Midtjylland samt etablering af et digitalt mødesteds- og knudepunktsnetværk i hele Region Midtjylland.

NaboGo laver én samlet databaseret analyse af samkørselspotentialiet for hele Region Midtjylland. Analysen viser, hvor stort potentialiet for samkørsel er, samt hvordan det digitale mødestedsnetværk udvikles for at understøtte skiftet mellem samkørsel og kollektiv trafik.

NaboGo bruger rapporten som grundlag for at etablere det digitale mødesteds- og knudepunktsnetværk i hele Region Midtjylland. Mødesteds- og knudepunktsnetværket repræsenterer en infrastruktur, som gør det nemt og ensartet for kunderne at finde eller tilbyde et lift.

Kommunerne kan med dette projekt selv indgå aftaler med NaboGo og spare 75 % af de normale etableringsomkostninger. Det er op til kommunerne selv at vurdere, om de ønsker at fremme samkørsel med økonomiske incitamenter til deres borgere. Region Midtjylland giver derfor ikke borgertilskud til samkørsler ude i kommunerne.

Projekt 2: Fremme af samkørsel for unge

Dette projektforslag er målrettet fremme af samkørsel for unge på uddannelsesinstitutioner. Projektet skal få flere unge til at køre i samme bil og udnytte de mange tomme bilsæder. Det kan gøres ved forskellige incitamenter, såsom kampagner, præmier og rabatter til de samkørende. Projektet forventes at vare i to år, hvor der skønnes at være omkring 54.000 påstigninger fordelt på 15 forskellige ungdomsuddannelser i Region Midtjylland. NaboGo har allerede samarbejder med 17 ungdomsuddannelser i Region Midtjylland og kan drage erfaringer herfra. Projekt 2 påbegyndes hurtigst muligt efter etableringen af det digitale mødesteds- og knudepunktsnetværk. Implementeringen af samkørselsinitiativerne på skolerne foregår frem til udgangen af efteråret 2024.

Økonomi

Regionsrådet har den 22. november 2023 afsat en pulje på 10 mio. kr. til initiativer i 2024 til fremme af bæredygtig mobilitet, hvor forslaget om samkørselsprojekterne indgår. Det foreslås, at der afsættes samlet 3,28 mio. kr. fra puljen. Det samlede budget for de to projekter fremgår af nedenstående tabel.

Tabel. Budget og finansiering		
1.000 kr.	2024	I alt
<i>Budget digitale mødesteder og analyse</i>		
Etablering af mødesteds- og knudepunktsnetværk i Region Midtjylland	1.488	1.488
En regional analyse af samkørselspotentialiet i Region Midtjylland	150	150
<i>Budget fremme af samkørsel for unge</i>		
Forberedelse og planlægning af kampagner og materialer	70	70
15 lanceringsbesøg inkl. Opfølgning	120	120
5 genbesøg efter behov	40	40
Datarapporter og adm.	60	60
Påstigninger i samkørsel: 54.000 stk.	1.350	1.350
Budget i alt	3.278	3.278
<i>Finansiering</i>		
Rammen for kollektiv trafik	-3.278	-3.278
Finansiering i alt	-3.278	-3.278
Total	0	0

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at projektet om digitale mødesteder og analyse af samkørselspotentialiet godkendes, at der bevilges 1,638 mio. kr. til digitale mødesteder og analyse af samkørselspotentialiet fra pulje til fremme af initiativer til fremme af bæredygtig mobilitet under bevillingen kollektiv trafik,

at projektet om fremme af samkørsel på 15 uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland godkendes, og

at der bevilges 1,64 mio. kr. til fremme af samkørsel på 15 uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland fra pulje til fremme af initiativer til fremme af bæredygtig mobilitet under bevillingen kollektiv trafik.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet afsatte i november 2023 en pulje på 10 mio. kr. til initiativer i 2024 til fremme af bæredygtig mobilitet.

Bilag

Notat samkørsel

Punkt 12: Udvalgets årshjul og mødeplan for 2024 #

1-00-27-23

Resume

Udvalget har godkendt forslag til mødeplan for udvalg for regional udviklings ordinære møder i 2024. Der vil som fast punkt på de kommende dagsordener være en opsamling af forslag til emner og forventet årshjul.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til emner og årshjul drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget vedtog på sit møde den 9. august 2023 mødeplanen for udvalgmøder i 2024.

Der vil løbende blive drøftet ønsker om temadrøftelser, besigtigelser og besøg mm. i 2024.

Udgangspunktet er, at udvalgets møder holdes i Regionshuset Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder endvidere holdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdspartnere, interessenter eller lignende.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til emner og årshjul.

Besøg på Fur og molergrave den 16. august 2024 tilføjes årshjulet.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Årshjul for udvalget for regional udvikling 2024

Punkt 13: Drøftelse af udvalgmøder i Danske Regioner #

1-00-27-23

Resume

Møder i Danske Regioner drøftes. **Afventer bilag**

Indstilling

Direktionen indstiller,

at møder i Danske Regioner drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget kan drøfte emner fra møderne i Danske Regioners Udvalg for Regional Udvikling og EU samt Udvalg for Miljø og Ressourcer.

Der var senest møde i Udvalg for Regional Udvikling og EU den 24. maj 2024. Næste møde holdes den 13. september 2024.

Der var senest møde i Udvalg for Miljø og Klima den 30. maj 2024. Næste møde holdes den 12. september 2024.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede møder i Danske Regioner.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 14: Nyt fra Midttrafik #

1-00-27-23

Resume

Arne Lægaard og Morten Flæng er udpeget af regionsrådet til at sidde i Midttrafiks bestyrelse og vil på mødet orientere udvalgsmedlemmerne om aktuelle sager fra bestyrelsesområdet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at der orienteres om arbejdet i bestyrelsen.

Sagsfremstilling

Til orientering for udvalgets medlemmer kan dagsordenen, bilag og beslutninger fra bestyrelsesmødet i Midttrafik den 17. maj 2024 læses via dette link: [Midttrafiks bestyrelse](#)

Næste bestyrelsesmøde er planlagt til den 21. juni 2024.

Beslutning

Intet at bemærke.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 15: Gensidig orientering #

1-00-27-23

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Beslutning

Orientering om det planlagte borgermøde den 11. juni 2024 om oprensningen ved Høfde 42, jf. Pressemeddelelse. Invitation vedlægges som bilag til referatet.

Martin Jakobsen, Arne Lægaard og Morten Flæng var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 16: Underskriftsark #

1-00-27-23

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt, undtagen Martin Jakobsen, der havde meldt afbud.

Mødet blev hævet kl. 16.26.

Morten Flæng og Arne Lægaard forlod mødet kl. 15, efter punkt 6.